

angebend: अनुभावो भावबोधकः AK. 1, 1, 2, 21. आकारस्य स्त्रीबोधकस्य Schol. zu P. 7, 3, 46. वृत्त्यर्थबोधकं वाक्यं विप्रदः zu 2, 1, 3. 1, 2, 42. 4, 3, Vārt. 1. Śāh. D. 9, 13. 16. 22, 4. 6. 7. Vedāntas. (Allah.) No. 16. 93. — b) aufklärend, belehrend, Lehrer, Unterweiser: मूर्खाणां बोधको रिपुः Spr. 4937. Verz. d. Oxf. H. 92, a, N. 2. — 2) m. N. pr. eines Mannes; pl. seine Nachkommen PRAVARĀDEJ. in Verz. d. B. H. 37, 11 v. u. — Vgl. धनि°, बाल°.

बोधकर (बोध + 1. कर) m. Wecker; eine Person, deren Amt es ist, einen Fürsten zu wecken, AK. 2, 8, 65. H. 794.

बोधघनाचार्य (बोध - घन + आ°) m. N. pr. eines Lehrers HALL 110. — Vgl. बोधानन्दघन.

बोधचित्तविवरण (बोध - चित्त + वि°) n. Titel einer buddhistischen Schrift HALL 162. Wohl fehlerhaft für बोधचित्त°.

बोधन (von 1. बुध् simpl. und caus.) 1) adj. f. ई a) weckend, aufrühend: पद्मबोधनमुद्यत्तं पश्य सूर्यम् R. 2, 89, 2 (97, 2 GORR.). मन्मथ° HARIV. 4384. मद्° 4586. इन्द्रिय° (s. auch bes.) SUCH. 2, 143, 3. — b) aufklärend; s. बालबोधनी. — 2) m. a) der Planet Merkur ÇABDAR. bei WILS. Ind. St. 2, 261. Z. f. d. K. d. M. 4, 318. — b) N. pr. eines Berges VP. 180, N. 3. — 3) f. ई a) Erkenntnis. — b) langer Pfeffer MED. n. 99 (fälschlich बोधिनी gedruckt, ÇKDR. und WILSON haben die richtige Lesart vor Augen gehabt). — c) der Tag des Erwachens, Bez. des 11ten Tages in der lichten Hälfte des Monats Kārttika, an welchem Viṣṇu von seinem Schlafe erwacht, TITHJĀDIT. und PADMA-P. (nach einer Anführung im HARIBHAKTIVILĀSA) im ÇKDR.; vgl. उत्थनिकादशी. — 4) n. a) das Wachen, Erwachen KĀTIS. ÇA. 12, 4, 1. SUCH. 4, 329, 20. NIR. 12, 38. °मल Verz. d. Oxf. H. 87, b, 1. — b) das Wecken MBH. 1, 1896. 2, 1131. कुम्भकार्णिकान्द्रिं बोधनायोपचक्रमुः R. 6, 37, 36. चिरसुप्तमनोभव° ÇA. 9, 24. uneig.: मलस्य Verz. d. Oxf. H. 98, b, 15. 22. — c) das Erkennen, Gewahrwerden: भयहोषाश्च तदिङ्गितबोधनम् RAH. 9, 49. — d) das Bezeichnen, Anzeigen: इतिशब्दे विवक्षाबोधनार्थः Schol. zu P. 4, 4, 125. Śāh. D. 10, 1. — e) das Aufmerksammachen, Aufklären, Belehren HARIV. 6026. Spr. 2073. — f) das Räuchern (Erwecken eines Wohlgeruchs) MED. — g) das Erwachen der Durgā, Bez. des 9ten Tages in der dunklen Hälfte des Monats Bhādra As. Res. III, 292.

बोधनीय (von 1. बुध्) adj. zu erkennen, aufzufassen: बोधनीयः स बोद्धा man wisse, dass es der Erkennen ist, MBH. 12, 13757. इह शास्त्रे शब्दस्य स्वतत्त्वं बोधनीयम् so v. a. man muss unter einem Lautgefüge dieses selbst verstehen, wissen, dass dieses selbst (nicht die Bedeutung desselben) gemeint sei, Schol. zu P. 1, 1, 68.

बोधन्मनस् v. 1. des SV. I, 2, 1, 5, 6 zu बोधिन्मनस् des RV.

बोधपूर्वम् (बोध + पू°) adv. mit Wissen: झ° ohne Wissen, unbewusst Çik. 99 (Spr. 4930).

बोधपृथ्वीधर (बोध + पृ°) m. N. pr. eines Lehrers HALL 89.

बोधयितैर् (vom caus. von 1. बुध्) nom. ag. Wecker RV. 1, 161, 13. NIA. 10, 8.

बोधयितव्य (wie oben) adj. bekannt zu machen mit (acc.): निगूढम्. स्मदभिप्रायमुपनिषद्विवेकेन सह बोधयितव्या PRAB. 113, 6. — Vgl. बोधितव्य.

बोधयिषु (wie oben) adj. zu wecken beabsichtigend R. 6, 37, 30.

बोधवासर (बोध + वा°) m. der Tag des Erwachens, = बोधनी c.

SKANDA-P. nach einer Anführung im HARIBHAKTIVILĀSA, ÇKDR.

बोधमुयाकर (बोध + मुया-आ°) m. Titel einer Vedānta-Schrift HALL 119. Verz. d. B. H. No. 868.

बोधात्मन् (बोध + आ°) m. die erkennende und fühlende Seele bei den Ġaina COLEBR. Misc. Ess. I, 381.

बोधान (von 1. बुध्) adj. subst. klug, ein kluger Mann (विज्ञ und बुध्मेद); m. Bein. Brhaspati's ÇABDAR. im ÇKDR. — Vgl. बुधान.

बोधानन्दघन (बोध - आ° + घन) m. N. pr. eines Lehrers HALL 181. — Vgl. बोधघनाचार्य.

बोधापन (von बोध) m. N. pr. eines Lehrers HALL 162. Verz. d. Oxf. H. 247, a, 26. 266, b, 2. — Vgl. बोधापन.

बोधारण्यपात (बोध - ऋ° + ण°) m. N. pr. eines Lehrers HALL 6.

बौधि (von 1. बुध्) UṆĀDIS. 4, 117. 1) bei den Buddhisten (und Ġaina) die vollkommene Erkenntnis, welche einem Menschen aufgeht und durch die er Buddha (Ġina) wird; die erleuchtete Intelligenz eines Buddha TRIK. 3, 2, 12. H. 23. Sch. H. an. 2, 244 (wo धर्मात्तो st. धर्मास्तो zu lesen ist). MED. dh. 11 (MASC.). BURN. Intr. 293. fg. RĪĠA-TAR. 1, 139. ÇATR. 14, 341 (feim.). °चर्या AÇOKĀVAD. 36. °मार्ग 12. 29. Die 7 Aṅga der Bodhi WASSILJEV 247. BURN. in Lot. de la b. l. 796. fgg. LALIT. ed. Calc. 8, 13. — 2) m. der Baum, unter welchem ein Mensch die vollkommene Erkenntnis erlangt, Buddha wird, BURN. Intr. 77, N. 2. 388, N. 1. Ficus religiosa H. an. MED. HALJ. 2, 41. Vgl. बोधितरु u. s. w. — 3) m. Hahn (der Wecker) H. Ç. 191. — 4) m. pl. N. pr. eines Volkes (vgl. बोध, बौधि) R. GORR. 2, 70, 15. — 5) m. N. pr. eines mythischen Elefanten (नागराज) LALIT. ed. Calc. 17, 12. — Nach UṆĀDIK. im ÇKDR. ist बोधि als adj. = स्तारः; AUFRICHT giebt dem Worte die Bed. learned, wise; aber UçéVAL. erwähnt gar keine Bed. Nach H. Ç. 80 ist बोधि auch eine Bez. Buddha's; nach Vāpi zu H. 233 eines der 34 Ġātaka Buddha's. — Vgl. देव°, प्राग्बोधि, मल°.

बोधचित्तविवरण (बोधि - चित्त + वि°) n. Titel einer Schrift Verz. d. Oxf. H. 247, a, 26. — Vgl. बोधचित्त°.

बोधितरु (बो° + तरु) m. Ficus religiosa (s. u. बोधि 2.) H. 1131.

बोधितव्य (vom caus. von 1. बुध्) adj. zur Kenntnis zu bringen, mit-zutheilen: °तव्यो ऽयं पूर्वपत्तः ÇKDR. इति शंकरभाष्यम्. — Vgl. बोधयितव्य.

बोधिद (बो° + 1. द) m. ein Arhant (bei den Ġaina) H. 23.

बोधिद्रुम m. = बोधितरु AK. 2, 4, 2, 1.

बोधिघन (बो° + घन) m. N. pr. eines Mannes, der später als buddhistischer Patriarch den Namen Bodhidharma annahm, LIA. II, Anh. ix. बोधिधर्म (बो° + धर्म) m. N. pr. eines buddhistischen Patriarchen LIA. II, Anh. ix. WASSILJEV 33.

बोधिन् (von 1. बुध् simpl. und caus.) adj. 1) kennend, vertraut mit Verz. d. Oxf. H. 264, b, 13. आत्मनो क्तिबोधिना so v. a. bedacht auf MĀK. P. 112, 46. — 2) erweckend, aufklärend; s. ज्ञानबोधिनी, तल°. बाल°.

बोधिन्मनस् (Padap.: बोधिन्ऽमनस्; vgl. BENF. Gr. S. 133) adj. wachen Sinn habend, aufmerksam: die AÇVIN RV. 5, 73, 5. बोधिन्मना इद-